

Kvankam en la fruaj kajeroj de Kosmoglott aperis artikoloj en Auli, Esperanto, Ido, Etem, Interlingua, Optoez, Medial, Medial European, Uniti Lanuge, Interlingua Systematic, Esperantida, Novi Lingue kaj en la angla, *Occidental* estis uzata plej ofte. Jam en 1924 publikiĝis tutaĝa propaganda teksto kun slogano „Occidental es li democratic latin” kaj longa polemikaĵo kontraŭ la artikolo „Kvardek pekoj de Occidental”, aperinta en la revuo „Mondo”. Pli kaj pli aperadis defendaj kaj propagandaj okcidentalaĵoj, Engelbert Pigal skribis pri „dogmatika kaj nenatura bazo de Esperanto kaj Ido”; klaris do, ke la senpartieco, proklamita en la titolo de Kosmoglott, finiĝis. En 1926 Kosmoglott plene transiris al Occidental kaj alinomiĝis al *Cosmoglotta*. Kiel oni ekscias el publikigitaj listoj, inter 1922–1926 cento da revuoj interesiĝis pri internaciaj lingvoj, multaj el ili estis esperantistaj, sed ankaŭ tiuj alportis informojn, recenzojn kaj polemikojn pri aliaj internaciaj lingvoj: fenomeno, kiun oni nun apenaŭ spertas.

11.3. Occidental-movado

La movadon de Occidental, dokumentitan sur la paĝoj de Kosmoglott/Cosmoglotta, eblas dividi en kvin etapojn, laŭ sidejo de ties organoj, redakcio de Cosmoglotta kaj aktiveco de la koncernaj funkciuloj: (1) estona (krea) 1922–1926; (2) aŭstra (batala) 1927–1930; (3) skandinava (stabiliga) 1931–1933; (4) svisa (flora) 1934–1939 kaj 1941–1985; (5) svisa-ĉeĥa (nostalgia) ekde 1998, kiu daŭras ĝis nun.

Inter 1927–1930 aperadis „*Cosmoglotta*, organ del Association International Cosmoglotta, consacrat al developation e propaganda de lingue international auxiliari Occidental” en Vieno. La subtitolo manifestis, ke estas pasinta la epoko de kreiva kunlabora verkado, serĉado kaj komunikado, toleranta kunekziston de pluraj „dialektoj” de latinida internacia lingvo. La societo kaj la revuo Cosmoglotta nun malkaŝe ekbatalis por defendi Occidental-on kontraŭ aliaj internaciaj lingvoj, kiuj estis eksplicite sentataj kiel konkurencaj. Al strategiaj rimedoj apartenis ekz.: favoraj ekspertizoj de sciencistoj (kiel profesoroj Albert Guérard el la universitato en Stanford, Albert Saareste el la universitato en Tartuo) kaj elekto de famaj personoj kiel honoraj membroj (kiel Jean Baudoin de Courtenay kaj Giuseppe Peano), diversaj polemikoj, malfermaj leteroj, manifestoj por Occidental, negativaj ekspertizoj de konkurencaj projektoj (vd. „Li anti-european caractere de Esperanto” de Ernst Graber, aŭ ellistigo de mankoj en la Bibliografio de Peter Stojan, kiun faris Engelbert Pigal), ĝis ties primoko kaj profanado, kiel „esperantistoj bezonas ateston de la Telegrafa Unio, ke ilia lingvo estas klara, ĉar ili mem ne aŭdacas tion kredi” aŭ „idistoj estas tiom venenigitaj, ke ili ne volas vidi la progreson”, kaj eldiroj de diversaj personoj, kiuj forlasis aliajn movadojn por aliĝi al Occidental.

Decida por evoluigo de memstara movado estis fondo de *Occidental-Union* 1928 pro iniciato de brito Gerald A. Moore. En 1929 estis fondita *Occidental-Academie* por lingvaj esploroj, gvidata de Egdar de Wahl sub honora prezido de profesoro Carl Wilhelm von Sydow, respektata sveda etnologo. En la tridekaj jaroj la movado prosperis en dudeko da landoj en Eŭropo kaj Ameriko, precipe en pluraj centroj en Svedio, Finnlando, Danlando kaj Ĉeĥoslovakio, memstaraj organizaĵoj estis ankaŭ ekz. *Deutscher Occidental-Bund*, *Interlanguage Association of Great Britain*, *Grup Interlinguistic de Maine et Loire*, *Hispan Occidental Association*, *International independent Centre por interlinguistica* en